

Методологічні засади побудови програми розвитку професійної рефлексії майбутніх фахівців авіаційної сфери

Сучасний навчальний процес вищої школи спрямовано на самоорганізацію, саморозвиток та самоосвіту суб'єкта навчально-професійної діяльності. У сучасних психолого-педагогічних дослідженнях спостерігається тенденції актуалізації внутрішніх ресурсів особистості, створення умов для усвідомленого набуття професійних компетенцій, підготовки висококонкурентного фахівця. В таких умовах неможливо забезпечити високий рівень підготовки спеціаліста без феномену рефлексії.

Розвиток професійної рефлексії майбутніх фахівців можливий, на нашу думку, за рахунок створення професійно-рефлексивного простору. Розроблена нами авторська програма побудована на основі теоретичного та емпіричного вивчення феномену рефлексії, включає принципи, мету, завдання та напрямки роботи. Метою програми є розвиток професійної рефлексії у студентів, а до основних завдань ми віднесли: *інформаційне*, що передбачає актуалізацію знань студента про професію, перспективи професійної самореалізації та сприяє ефективній адаптації до навчального процесу; *суб'єктне*, що сприяє розвитку суб'єктної позиції до процесу набуття професійних знань, умінь та навичок, оскільки тільки зазначена позиція є запорукою успішного набуття та закріплення знань; *практичне*, що сприяє розвитку професійної рефлексії.

Програма розвитку професійної рефлексії складається з трьох етапів, включає комплекс теоретичного матеріалу та практичних вправ розвитку рівня самоактуалізації, саморегуляції, професійно-важливих якостей фахівця та професійно-психологічної культури вцілому (рис.1).

Кожен етап програми включає конкретні засоби реалізації, а саме: інтерактивні методи, наочні лекції-семінари, лекції-демонстрації, тренінгові заходи тощо.

Програма розвитку професійної рефлексії

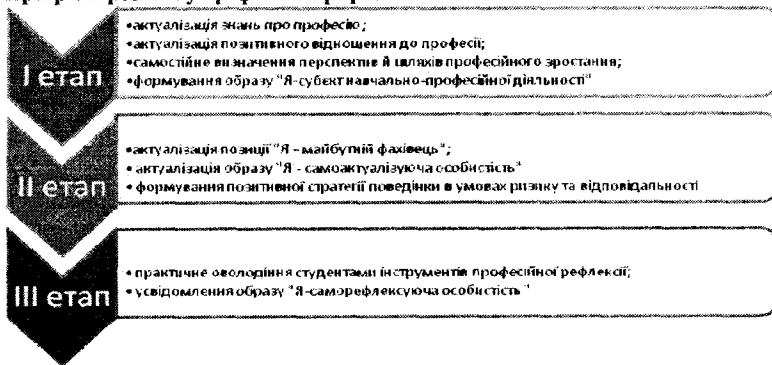

Рис. 1. Загальна характеристика програми розвитку професійної рефлексії

Програма розвитку професійної рефлексії майбутніх фахівців має наступну модель: суб'єкт (студент) навчально-професійної діяльності через усвідомлення власної позиції в професійному середовищі («Я – суб'єкт навчально-професійної діяльності»), співставлення внутрішніх ресурсів з вимогами обраної професії («Я – майбутній фахівець», «Я – самоактуалізуюча особистість») оволодіває навичками професійної рефлексії («Я – саморефлексуюча особистість»).

У контексті нашого дослідження ми вважаємо, що програма розвитку професійної

рефлексії майбутніх фахівців авіаційної сфери може виступати тим психологічним інструментарієм, який забезпечить теоретичне та практичне усвідомлення студентами комплексу знань, умінь та навичок щодо професійної рефлексії.

*Світлана Чуканова
м. Київ
Марія Голубєва
к. педагог. н., доцент, м. Київ*

Особливості компетентнісного підходу у професійній підготовці фахівців із бібліотекознавства у ВНЗ США

Відповідно до «Національної доктрини розвитку освіти України» швидкий темп розвитку сучасних технологій та перехід до інформаційного суспільства ставить перед державою, суспільством та кожною свідомою особистістю завдання забезпечення належного рівня освіти. У чинному Законі України «Про вищу освіту» (2002 р.) визначається основна мета діяльності вищого навчального закладу як «забезпечення умов, необхідних для отримання особою вищої освіти, підготовка фахівців для потреб України». Зазначену вище мету можна зреалізувати, спираючись на компетентнісний підхід у навчально – виховному процесі сучасного ВНЗ.

Відповідно до Державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ століття») «динамізм, притаманний сучасній цивілізації, зростання соціальної ролі особистості, гуманізація та демократизація суспільства, інтелектуалізація праці, швидка зміна техніки і технологій в усьому світі – все це потребує створення таких умов, за яких народ України став би нацією, що постійно навчається».

Велику роль у модернізації бібліотечної освіти в Україні відіграє врахування позитивного досвіду та прогресивних ідей зарубіжних країн, зокрема Сполучених Штатів Америки.

Актуальність нашого дослідження полягає в аналізі американського досвіду в галузі реформування системи бібліотечної освіти з метою застосування найкращих практичних інноваційних рішень на теренах України. На сьогоднішній день значної уваги потребує дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі бібліотекознавства у ВНЗ.

Серед вітчизняних дослідників у галузі бібліотечної справи своїм вагомим внеском вирізняються: О. Воскобойникова, Т. Гранчак, І. Давидова, О. Спіфанова, В. Загуменна, В. Ільганаєва, Т. Колесникова, Т. Новальська, О. Олійник, О. Онищенко, В. Пашкова, Л. Савенкова, О. Сербін, Г. Солоіденко, Н. Стрітенець, В. Удовик, Г. Швецова -Водка, Т. Ярошенко та інші. Зарубіжні науковці, що досліджували проблеми бібліотечної справи у тому числі бібліотечної освіти в США: Е. Барнетт, Е. Беррет, Д. Бішоп, К. Джеймс, М. Дьюї, Б. Едвардс, К. Латімер, К. Лінч, Б. Літтл, С. Маккалум, К. Матусяк, К. Рей, Р. Рубін, С. Үїнкворс, М. Хейн та інші.

Аналіз історії становлення та розвитку професійної бібліотечної освіти у США у другій половині ХХ – першій половині ХХІ століття набуває особливого теоретичного значення для нашого дослідження. Вплив Американської Бібліотечної Асоціації на магістерські програми з бібліотекознавства є прикладом взаємодії професійної спільноти та освітніх установ.

Отже передбачається розробка практичних рекомендацій із запровадження адаптованих нами інноваційних педагогічних технологій, основною метою яких є модернізація системи бібліотечної вищої освіти у ВНЗ III-IV рівнів акредитації в Україні.